

[H. C. Toft.]

ærede landbrugsminister, forstår vi, at det af veterinære grunde er vigtigt at have så nøje og omhyggelig en undersøgelse som muligt, selv om den er dyr, og vi forstår, at i hvert tilfælde nu, da det er noget helt nyt, man går ind på, er man nødt til at begynde med at gøre det på denne måde.

Jeg vil også bede den højtærede landbrugsminister bekræfte, at det er hensigten at lade importen af skummetmælkspulver foregå over de sædvanlige importhavne, idet vi dog tager det forbehold, at der i disse havne skal være et kommunalt mælkelaboratorium, der har en sådan kapacitet, at det kan lade sig gøre at lade undersøgelserne foregå dér.

Der er et enkelt spørgsmål, jeg gerne vil have behandlet under en kort udvalgsdrøftelse mellem anden og tredje behandling. Forholdet er det, at lovforslaget i år har den ordlyd, at der opkræves en udligningsafgift på indført „uformalet og formalet korn“ i modsætning til sidste år, da der i loven stod „uformalet og formalet foderkorn“. Da en del af den danske industri køber uformalet og formalet korn, der indgår i produktionen til eksport og også til hjemmemarkedet, stilles den del af industrien, der køber korn, der pålignes en afgift på grund af denne bestemmelse, ringere end den, der importerer varer af tilsvarende art, også indeholdende formalet og uformalet korn, idet de kan importeres billigere.

Jeg kan på mit partis vegne udtale, at vi kan stemme for ændringsforslagene og for lovforslaget, således ændret, ved tredje behandling.

Landbrugsministeren (Skytte): Over for det ærede medlem hr. H. C. Toft vil jeg gerne gentage mine udtalelser om, at importen af skummetmælkspulver så vidt muligt med det forbehold, der er taget, skal foregå ad de sædvanlige baner. Det er vel nok sådan, at der er ingen, der ønsker at slække på den sikkerhed, som lægges i den stærkest mulige kontrol ved indførsel af skummetmælkspulver, idet ordningen jo nødvendigvis skulle forårsage udbredelse af sygdomme; her tænkes på tuberkulosen, som vi i anden henseende bekæmper med held. Sikkerheden må altså komme i første

række, hvilket ikke hindrer, at ordningen må søges tilrettelagt og administreret så smidigt som muligt.

Det spørgsmål, det ærede medlem rejste til sidst, finder jeg ganske naturligt, og jeg finder det også naturligt, at de virksomheder, der fabrikterer til eksport af indført korn, ikke skal betale en afgift, akkurat som det er tanken med hensyn til dem, der bruger indført skummetmælkspulver eller andet til eksport.

Jeg vil dernæst takke det samlede udvalg for den behandling, det har givet lovforslaget, og for den enstemmige indstilling, der er blevet resultatet.

Hermed sluttede forhandlingen.

§§ 1-6, ændringsforslag nr. 1, § 7, således ændret, §§ 8-10, ændringsforslagene nr. 2 og 3, § 11, således ændret, § 12, ændringsforslag nr. 4, § 13, således ændret, §§ 14-16, ændringsforslag nr. 5 og § 17, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om hjemmemarkedspriser for mælk og mejeriprodukter.

(Første behandling findes i tidenden sp. 5118, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1169).

Der var stillet 6 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Carl Petersen: Som bilag til betænkningen er optrykt en henvendelse fra Danske Konsummælkmejeriers Fællesrepræsentation. Denne henvendelse har en deputation forelagt for udvalget, særlig ud fra ønsket om, at denne organisation blev repræsenteret i det udvalg, der skal være rådgivende for ministeren. Mejeriforeningernes Fællesorganisation har ikke ment, at der var nogen virkelig begrundelse for at støtte denne henvendelse og udvide det pågældende udvalg med en repræsentant for konsummælkmejerierne, da det er organisationens opfattelse, at landbrugsorganisationerne alene skal have æren og ansvaret for de råd, der gives ministeren. Efter en drøftelse med ministeren var der enighed om, at det kun kunne være af interesse for konsummælkmejerierne at have hånd i hanke med tilrettelæggelsen af de spørgsmål, der vedrører den praktiske gennemførelse af loven, og ministeren har derfor efter henstilling fra folketingsudvalget indvilliget i at forhandle med deres organisation om disse spørgsmål.

Det fremgik jo klart af indlæggene ved første behandling, at det for så vidt var en fælles opfattelse hos alle ordførerne, at det havde været heldigt, hvis landbruget selv havde kunnet ordne dette spørgsmål uden om lovgivningen, men jeg tror, det fremgik lige så klart, at der var ingen, der rigtig troede på, at det kunne lade sig gøre. I udvalget blev diskussionen om dette spørgsmål ført videre, også i samråd med ministeren, uden at det vist kan siges, at nogen kom spørgsmålets løsning ret meget nærmere, men jeg går ud fra, at det alligevel er denne diskussion, der har givet venstre inspiration til de ændringsforslag, som er stillet under nr. 1, 3 og 5.

Ændringsforslagene kan vel kortest karakteriseres således, at det efter dem skal være landbruget, der alene bestemmer produktionsprisen, og så skulle landbrugsministeren bare sige god for denne pris og dermed påtage sig det politiske ansvar, ligegyldigt hvor horrible kravene blev; hvis han ikke gjorde det, ville han blive udråbt som landbrugets fjende nr. 1.

Jeg har selvfølgelig ikke overset, at monopoltilsynet er nævnt i denne forbindelse. Det står klart og tydeligt, at ministeren er ansvarlig over for monopolloven. Nu ved jo alle, at der er ingen, der kender

noget reelt til, hvad produktionsprisen for smør er, og da det er det, monopoltilsynet skal tage stilling til, må det vist forudses, at det ville være et stykke tid, før der kunne afsiges nogen kendelse i en sådan sag, hvilket vil sige, at der er ingen grænser for, hvad man ønsker at landbrugsministeren skulle tage ansvaret for. Selv om jeg indrømmer, at landbruget gennem ændringsforslagene ville få udvidet sin indflydelse, er det jo ikke det, der menes, når det diskuteres, at landbruget selv burde ordne disse ting. Ved at vedtage de nævnte ændringsforslag ville man jo blot sige til landbruget: nu kan I godt kræve ind; det er landbrugsministeren, der får ansvaret. Han får ansvaret for fordyrelsen, og han får ansvaret for de følgende stigninger i omkostningerne, og så kan man senere skælde ham ud, fordi omkostningerne stiger.

Vi vil stemme imod venstres ændringsforslag, dels fordi de går videre end det, den højtærede minister er enig med det samlede udvalg om, og dels fordi tiden har været for knap til at få undersøgt og beregnet ændringsforslagenes virkninger. Men nu ved man jo aldrig, om ikke spørgsmålet kan blive mere aktuelt senere, og det kan derfor måske have nogen interesse at få at vide, om det er venstres tanke med disse ændringsforslag, hvorefter monopolrådet ville komme til at bestemme produktionsprisen pr. kilo smør, at denne produktionspris skulle lægges til grund også i tilfælde, hvor eksportprisen betinger en højere pris på hjemmemarkedet end den produktionspris, der er godkendt af monopolrådet. Jeg synes, det kunne være meget interessant at få dette at vide, for selv om der ikke kom andet ud af disse ændringsforslag, havde man dog så fået klar besked om venstres standpunkt, og det kunne jo dog være, at det kunne bidrage til at lette fremtidige forhandlinger, hvis man vidste, hvorledes venstre så på spørgsmålet faste priser på hjemmemarkedet. Da hele udvalget er enig om ændringsforslag nr. 6, der går ud på at gøre loven tidsbegrænset — den skal udløbe den 30. juni 1961 — synes jeg, det kunne være værdifuldt at kende venstres stilling. Jeg vil derfor bede venstres ordfører gøre et par bemærkninger om venstres tanker i så henseende.

Ændringsforslagene nr. 2 og 4 er af rent

[Carl Petersen.]

redaktionel karakter og er tiltrådt af hele udvalget.

Ændringsforslag nr. 6 har jeg omtalt. Det går ud på at begrænse lovens løbetid. Jeg anbefaler derfor at stemme for ændringsforslagene nr. 2, 4 og 6, men imod ændringsforslagene nr. 1, 3 og 5.

Jens Chr. Christensen: Som det fremgår af betænkningen, har venstre stillet ændringsforslagene nr. 1 og 3 til §§ 1 og 2 i lovforslaget. Det er rigtigt, som det ærede medlem hr. Carl Petersen nævnte, at formålet med disse ændringsforslag er, at landbrugserhvervet skal ligestilles med landets øvrige erhverv, således som venstre ønsker. Vi ønsker, at landbrugsministeren bemyndiges til i første omgang i forbindelse med landbrugets organisationer at fastsætte et afregningstal for hjemmemarkedspriserne og dernæst at lade nævnte organisationer i forbindelse med monopolrådet finde frem til fremstillingsprisen for mejeriprodukter. Når det er sket, må denne fremstillingspris være det afregningstal, hvorefter produkterne betales på det hjemlige marked.

Nu hørte vi ganske vist det ærede medlem hr. Carl Petersen udtale, at det er vanskeligt at finde frem til produktionsprisen for landbrugsvarer. Jeg spurgte ved første behandling: mon det skulle være sværere at finde frem til en udregning af fremstillingsprisen for landbrugsvarer end for alle andre varer? Det er min opfattelse, at med det materiale, vi har til rådighed, kunne det meget let gøres. Det skal selvfølgelig hverken være den laveste eller den højeste fremstillingspris, men en gennemsnitspris. Venstre har selvfølgelig ikke ønsket, at ministeren alene skal bære ansvaret for den pris, som landbrugets organisationer ønsker som laveste afregningstal. Vi har netop i vore ændringsforslag givet udtryk for, at det må være i henhold til vor monopollovgivning, man skal finde frem til det afregningstal, der skal benyttes.

Ved lovforslagets første behandling blev det flere gange fremhævet, at loven ville give landbruget en særstilling. Hverken venstre eller landbruget ønsker nogen særstilling for vort lands hovederhverv. Der ønskes kun en ligestilling, og det opnås, hvis vore ændringsforslag vedtages. Ingen her i det høje

ting vil vel modsætte sig en sådan ligestilling. Venstre vender sig imod et vilkårligt fastsat afregningstal, hvad enten det er for højt eller for lavt. Det er muligt, at det afregningstal, man finder frem til i henhold til monopollovgivningen, vil lige lavere end de nu fastsatte 6 kr. Det er der ingen, der ved, men jeg mener, det ville være sundt for os, om vi fandt frem til det rigtige tal, så al den agitation om produktionspristallet kunne fare. Det må være naturligt, at landbruget selv i henhold til monopollovgivningen finder frem til det rigtige grundlag.

Ændringsforslag nr. 5 til § 3 er også stillet af venstre og er blot en omredigering af lovforslagets § 3. Nu er jeg helt overbevist om, at vi vil møde den indvending, at hvis vi vedtager dette ændringsforslag, vil man, når eksportprisen er lav, gå ud fra det af monopoltilsynet godkendte laveste afregningstal, men hvis gennemsnitsprisen på verdensmarkedet stiger, hæves hjemmemarkedsprisen også, og derved vil landbrugserhvervet få en særstilling. Men jeg vil understrege, at der ikke er tale om en særstilling, af den grund, at kun ca. en tredjedel af mælkeprodukterne bliver afsat på hjemmemarkedet, altså er det kun en tredjedel, der kan opnås produktionsprisen for. Det vil derfor være naturligt, at der, selv om verdensmarkedsprisen kommer op over den fastsatte pris, så også gives landbruget kompensation i den retning, at priserne får lov at følge med.

Vi kan i øvrigt fra venstre stemme for ændringsforslagene under nr. 2 og nr. 4.

Retsforbundet tilkendegav ved første behandling, at man ønskede, at landbruget selv skulle ordne sine forhold, og man tilkendegav samtidig, at retsforbundet ville undlade at stemme, men, som det blev sagt ved første behandling, er det jo en meget billig stilling for retsforbundet at indtage. At undlade at stemme er jo alligevel på en måde at tilkendegive, at man vil gerne have lovforslaget gennemført, men man ønsker ikke selv at tage ansvaret derfor. Hvis retsforbundet i virkeligheden ønsker at gå ind for, at landbruget selv ordner sine forhold — og det er jo også det, det radikale venstre gennem sin ordfører, det ærede medlem hr. Aage Fogh går ind for — kan man stemme for de af os stillede ændringsforslag, for så er der mulighed for, at landbruget bliver

[Jens Chr. Christensen.]

ligestillet med de øvrige erhverv og samfundsgrupper her i landet.

Må jeg til slut sige, at vi er tilfredse med, at den højtærede landbrugsminister har givet udtryk for, at Danske Konsummælkmejeriers Fællesrepræsentation skal tages med på råd vedrørende lovens praktiske gennemførelse.

Poul Møller: Det ærede medlem hr. Carl Petersen har jo givet en udførlig fremstilling af udvalgsarbejdet, så udførlig, at man næsten havde opfattelsen af, at det ærede medlem stadig troede, han var udvalgets ordfører, men denne ordning er jo faldet bort, så de socialdemokratiske ordførere taler kun for deres eget parti, hvilket vi andre i og for sig er tilfredse med.

I øvrigt skal jeg om det principielle i denne lovgivning henvide til de bemærkninger, jeg fremsatte ved lovforslagets første behandling, og kun gentage, at vi naturligvis helst havde set, at landbruget selv havde klaret disse problemer uden lovgivningsmagtens medvirken.

Vi har under udvalgsbehandlingen været tilfredse med, at vi har opnået klart tilsagn fra den højtærede landbrugsminister om, at de afgiftsbeløb, der fremkommer ved denne ordnings administration, hvis der skulle fremkomme nogle, kommer til at gå direkte til producenterne og ikke kan anvendes til puljesamlinger af landbrugets organisationer.

Vi synes, det var et fremskridt, at den højtærede landbrugsminister under forhandlingerne gav tilsagn om, at Danske Konsummælkmejeriers Fællesrepræsentation vil blive hørt i alle praktiske spørgsmål vedrørende ordningens administration. Vi havde hellere set, at det var blevet fastslået i lovens paragraffer, at denne organisation var med blandt de organisationer, som skal give tilslutning til opkrævningen af den afgift, som vil være nødvendig for fastholdelsen af en smørpris på 6 kr. pr. kilo. Men når man ikke kan opnå det bedste, må man jo være

tilfreds med det næstbedste, altså her det, vi har fået tilsagn om.

Vi har haft samråd i udvalget, og uden at røbe noget fra udvalgets forhandlinger, hvad man som bekendt skal være forsigtig med, skal jeg blot sige, at jeg har forstået, at man ikke mener, at landbrugets organisationer i dag er i stand til at klare en ordning uden nogen lovmæssig hjemmel, og at den lovmæssige hjemmel til brug for en prisfastsættelse først og fremmest må være en hjemmel til en afgiftsopkrævning. Det er mangelen på en fast organisation, som gør, at landbruget må have dette middel. Da jeg under udvalgsbehandlingen blev klar over det, blev jeg også opmærksom på, at hvis det skulle kunne ændres, måtte man have en tid til vedtægtsændringer i de pågældende organisationer. Derfor stillede vi det forslag, at lovens løbetid begrænsedes til 2 år, hvorved vi klargjorde over for landbrugets og mejeribrugets organisationer, at de inden udløbet af disse 2 år måtte være nået frem til deres eget apparat, så de selv under monopoltilsynets kontrol kunne gennemføre de priser, som de måtte ønske. Dette ændringsforslag er accepteret af andre partier, det er vi for så vidt tilfredse med, og vi vil stemme for dette ændringsforslag.

Venstres medlemmer har stillet ændringsforslag, der bygger på lignende principper som dem, jeg omtalte ved første behandling, idet deres gennemførelse i hvert fald vil medføre, at folketinget ikke skal være prisfastsættende myndighed. Jeg tillægger det meget stor betydning, at vi ikke kommer dertil, at folketingets partier skal holde auktion over landbrugsprisernes størrelse. Når det ærede medlem hr. Carl Petersen udtaler, at landbrugsministeren blot skal sige god for den pris, som landbrugsorganisationerne efter venstres ændringsforslag skal gøre indstilling om til ministeren, forekommer det mig at være en fuldstændig misforståelse.

Jeg har forstået ændringsforslagene på den måde, at indtil monopoltilsynet kan komme til at afgøre sagen, har landbrugs-

[Poul Møller.]

ministeren den fulde adgang til at godkende eller nægte at godkende den pris, der bliver indstillet, og den pris, der fastsættes, bliver fastsat på hans ansvar. Jeg tror ikke, at nogen af regeringspartiernes medlemmer vil hævde, at den pris, den nuværende højtærede landbrugsminister tager ansvaret for, kan være imod forbrugernes interesser. Jeg ved, at forbrugernes interesser ligger den høje regering stærkt på sinde, ligesom de ligger os på sinde, og jeg er derfor overbevist om, at forbrugernes interesser vil være vel varetaget ved en sådan ret for landbrugsministeren til at godkende hjemmemarkedspriserne. Fordelen ved denne ordning er, at priserne ikke bliver katebald i politiske diskussioner her i salen, men at de kan underkastes en sagkyndig undersøgelse, så at man kan søge at finde frem til det, der kaldes produktionsprisen, og så at politisk tovtrækkeri undgås.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen sagde, at tiden havde været for knap til, at man kunne undersøge ændringsforslagenes virkninger. Jeg vil sige til det ærede medlem, at denne sag interesserer os for så vidt så meget, at vi ikke mener, folketinget kan være bekendt at ekspedere og stemme om disse ændringsforslag med den motivering, at tiden har været for knap til at undersøge deres virkninger. Skulle det ærede medlem derfor ønske længere tid til undersøgelse, vil jeg give vort partis samtykke til, at vi mellem anden og tredje behandling bruger den fornødne tid, også selv om dette skulle medføre, at det ærede medlem og vi andre ikke kommer hjem til grundlovsdag. Vi kan ikke overfor befolkningen sige, at vi ikke har villet gennemgå dette vigtige spørgsmål på den rigtige måde, og at vi har stemt ændringsforslagene ned med den motivering, at der har været for knap tid til deres behandling og til undersøgelse af deres virkning. Derfor, ærede medlem, lad os tage en del af vor ferie, hvis det skal være nødvendigt, så at vi når frem til det rigtige og får undersøgt virkningerne af ændringsforslagene.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale, at man stemmer for de ændringsforslag, som venstres medlemmer har stillet, idet vi finder, at de er nærmere ved at dække vore synspunkter end det lovforslag, som den

høje regering har fremsat. Vi vil tage endelig stilling til lovforslaget efter den udvalgsbehandling til undersøgelse af problemerne, der nu må foregå mellem anden og tredje behandling. Af resultatet heraf vil det afhænge, om vi kan stemme for lovforslaget eller vi ikke kan medvirke til dets gennemførelse.

Aage Fogh: Jeg anbefaler at stemme for de ændringsforslag, der er stillet af den højtærede landbrugsminister og tiltrådt af udvalget, og at stemme imod de ændringsforslag, der er stillet af mindretallet.

Jeg vil sige så klart som muligt, at den lov, vi her gennemfører, ikke har noget med produktionspriser at gøre. Det, det drejer sig om, er efter mit skøn, at vi garanterer landbruget, at det, som landbruget kom ud for i fjor, da vi fik et fald i smørprisen helt ned til 3 kr. og 50 øre pr. kilo og mælke- og flødepriserne derefter faldt på hjemmemarkedet, ikke skal gentage sig, hvis vi får et lignende fald — hvad vi ikke håber — i den kommende sommer. Det er det, loven garanterer, hverken mere eller mindre. Derfor kan jeg ikke stemme for de ændringsforslag, som venstre har stillet.

Jeg har i udvalget sagt det på den måde, at jeg holder for meget af den højtærede landbrugsminister til, at jeg vil være med til at forme loven på den måde. Det ville vist blive en streng bestilling for den højtærede landbrugsminister at skulle konfirmere de prisforslag, landbruget havde stillet. Det vil jeg anse for at være helt uholdbart.

Derimod kan jeg meget vel tiltræde den tanke, at landbruget selv prøver på at ordne sine forhold. Det har det haft tid til, og det har det fortsat tid til. Denne lov er ingen hindring for, at landbruget, når organisationsforholdene er i orden til det, kan fastsætte en pris, der så må godkendes af monopolrådet.

Jeg anbefaler altså de foreliggende ændringsforslag fra ministeren og anbefaler at stemme imod mindretallets ændringsforslag. Jeg vil slutte med at sige, at jeg håber ikke, at loven, efter at den er trådt i kraft, skal få virkning; jeg håber, at smørret fortsat vil stige på det engelske marked, for så kommer denne lov ikke til at virke.

Niels Andersen: Jeg kan på retsforbundets vegne anbefale at stemme for de ændringsforslag, der er stillet af landbrugsministeren, men jeg må gå imod de ændringsforslag, der er stillet af venstre, og jeg vil understrege min begrundelse herfor på samme måde, som det ærede medlem hr. Aage Fogh gjorde. Denne lov vil ikke være nogen hindring for, at landbrugserhvervet kan gå frem på helt nøjagtig samme måde, som landets erhvervsliv i øvrigt må, idet man jo kan forelægge en kalkulation for monopoltilsynet, som så kan godkende den. Men det er givet, at det vil volde nogle kvaler at foretage en kalkulation, når man ved, at forrentningsprocenten inden for landbrugserhvervet varierer fra +20 til ÷10.

Ud over dette skal jeg ikke fremføre andre synspunkter, men kun henvise det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen, der siger, at retsforbundets standpunkt er billigt, til de bemærkninger, jeg fremkom med ved lovforslagets første behandling.

Med disse få bemærkninger skal jeg altså anbefale at stemme for de ændringsforslag, den højtærede landbrugsminister har stillet, og at stemme imod de øvrige.

Fuglsang: Jeg kan på mit partis vegne tilsiqe vor støtte til den højtærede landbrugsministers ændringsforslag, herunder ændringsforslaget om lovens tidsbegrænsning. Derimod vil jeg gå imod de af venstre stillede ændringsforslag.

Med hensyn til den megen tale om landbrugets ligestilling er jeg ikke rigtig klar over, hvad man egentlig mener hermed. For hvis det er spørgsmålet om prisdannelse, findes der trods alt også andre befolkningsgrupper, som har været udsat for store indgreb i så henseende, også med venstres medvirken. Jeg behøver bare her at nævne vore 700 000 lønarbejdere.

Men nok om det. Det, venstre foreslår, er i virkeligheden, at landbruget på en eller anden måde kan forlange produktionsprisen betalt, men det forekommer mig at være et skråplan at komme ind på. Det vil blive temmelig vilkårligt, hvad der skal indgå i denne beregning af produktionsprisen, og for øvrigt vil denne produktionspris jo af naturlige grunde være meget, meget stærkt svingende efter de forskellige

ejendomsstørrelser, jordens kvalitet, driftsform o. s. v.

Hvad henvisningen til monopoltilsynet angår, giver jeg ikke så forfærdelig meget for det i al almindelighed, rent bortset fra at det forekommer mig, at venstre i tidens løb ikke har været alt for positivt indstillet med hensyn til at styrke monopoltilsynets myndighed og muligheder for at gribe ind. I øvrigt består der allerede nu muligheder for både at sænke landbrugets omkostninger og dermed reelt dets produktionspris og samtidig sikre forbrugerne billigere varer ved at se på en hel del af de avancer, som fordyrer landbrugets råstoffer, redskaber og maskiner, og som fordyrer landbrugsvarerne på deres vej til forbrugerne.

Hvad dette konkrete ændringsforslag angår, er det rigtigt, som det er blevet nævnt, at det vil være en meget ubehagelig stilling for landbrugsministeren at komme i. Og jeg vil sige nøjagtigt det samme om monopoltilsynet; hvis det skulle få nogen afgørende indflydelse her, vil det blive stillet over for en både utaknemlig og temmelig uløselig opgave.

Aksel Larsen: Det siger sig selv, at jeg ikke kan stemme for det af venstremindretallet stillede ændringsforslag nr. 1 og de dertil knyttede ændringsforslag nr. 3 og 5; det siger sig selv af den simple grund, at i dette ændringsforslag erklærer man rent ud, at hvis Landbrugsrådet, De samvirkende danske Husmandsforeninger og De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation ønsker fastsat højere hjemmemarkedspriser for mælk og fløde samt produkter heraf, så skal der fastsættes sådanne højere priser. Der står nok, at ministeren kan fastsætte dem, men sådan som det er affattet, er der ingen tvivl om, at hvis disse organisationer i fællesskab går til ministeren og siger: nu vil vi have sat priserne i vejret — ja, så er ministeren tvunget til at gå frivilligt med.

Det er en meget dårlig eftersætning, man her har hængt på, at prisforhøjelser kun skal gælde, indtil der foreligger godkendelse fra monopoltilsynet. Man forudsætter altså, at der kommer til at foreligge godkendelse, man forudsætter ikke, at der kan komme til at foreligge nægtelse. Man taler slet ikke om muligheden af, at der kunne være tale

[Aksel Larsen.]

om at sætte priserne ned. Der er ikke tale om, at venstremindretallet ønsker priserne på hjemmemarkedet for mælk, smør og lignende fastsat i relation til produktionspriserne. Man ønsker at sikre sig, så priserne kommer til at stige og stige ud over det, der er tilsigtet med regeringens lovforslag.

Nu er det muligt, at det er rigtigt, hvad det ærede medlem hr. Carl Petersen siger, at der ikke er nogen, der kan regne den rette pris ud. Så ville der være så meget større chance for, at vi, hvis venstremindretallets ændringsforslag blev vedtaget, ville få en stadig prisstigning på disse produkter. Så kommer man ganske vist også til at erkende, at det var berettiget, hvad jeg sagde ved første behandling, at her har man ikke ved fastsættelse af en bundpris svarende til 6 kr. pr. kg smør søgt at finde frem til den rette pris, men har simpelt hen lavet et politisk forlig om, hvad prisen skal være. Det ærede medlem hr. Carl Petersen siger, at man kan slet ikke regne ud, hvad den rette pris er. Jeg synes, at når det ærede medlem selv giver udtryk for det, er det i sig selv en meget stærk kritik af lovforslaget som helhed, og derfor kan denne anden behandling ikke stemme mig mildere over for lovforslaget; jeg må opretholde min afvisende stilling over for det. Jeg anser det naturligvis for et fremskridt, at man vil indføje en bestemmelse om, at loven er tidsbegrænset indtil 30. juni 1961, men jeg vil ikke lægge skjul på, at det er et meget lille fremskridt. Jeg vil stemme for dette ændringsforslag, men jeg har i min politiske tilværelse uhyggelig mange gange oplevet, at man lavede en sådan lov tidsbegrænset og derefter forlængede den, så jeg ved ikke, om jeg skal regne fremskridtet for noget synderligt.

Landbrugsministeren (Skytte): Jeg vil gerne takke udvalget for hurtigt arbejde, jeg vil gerne takke for tilslutning til de ændringsforslag, der er stillet til mig, og jeg vil også sige tak til de to regeringspartier, som har tilsluttet sig lovforslaget. Jeg håber, at denne tak kan udvides ved tredje behandling til at omfatte også andre partier.

Venstres ændringsforslag må jeg tilråde at stemme imod. I realiteten er det jo en meget vidtgående bemyndigelse, der her

foreslås tildelt organisationer, praktisk talt ubegrænset. Ordet planøkonomi må nok søges tillagt en anden mening end den gængse, hvis ikke dette er planøkonomi i videste forstand, endda uden folketingets direkte kontrol. Hvordan de konservative kan forene deres standpunkt ved første behandling med tiltrædelse af ændringsforslaget, har det ærede medlem hr. Poul Møller jo søgt at forklare. På mig virkede det i hvert fald ikke overbevisende.

Hvad angår produktionsprisen, tror jeg, det er helt umuligt at få den udregnet mellem anden og tredje behandling af dette lovforslag, vel at mærke hvis man ønsker en lov, der kan få virkning nogenlunde i den øjeblikkelige situation. Det skal ikke strande på manglende tid, for tid har jeg nok af til det, men jeg har ingen mulighed for at udregne produktionsprisen, og jeg tror heller ikke, andre har mulighed derfor inden for en rimelig tid.

I øvrigt må jeg sige, at venstres ændringsforslag, der er tiltrådt af de konservative, er en slags tillidserklæring til mig. Om det også er en venlighed, kan der naturligvis være varierende opfattelser af, men det er i hvert fald en klar stillingtagen til gunst for bemyndigelser til mig. Det er svært for mig at finde overensstemmelse mellem de to partiers stilling til bemyndigelser i denne sag og deres stilling til bemyndigelser i andre sager.

Hvad angår venstres modstand mod vilkårligt fastsatte priser, må jeg sige, at der her er tale om garanti mod, at prisfald udefra skal påvirke priserne på hjemmemarkedet. Det er derfor ikke en tilfældigt valgt pris, det er den pris, der var gældende som afregningspris på det tidspunkt, da lovforslaget blev fremsat, og lovforslaget indeholder, som tidligere nævnt, en garanti for, at hjemmemarkedspriserne ikke påvirkes i nedadgående retning, selv om priserne udefra kommer ud for et fald. Men det kunne i og for sig interessere på baggrund af denne udtalelse at høre, hvordan venstres standpunkt her forenes med deres standpunkt til kornloven, om hvilken vi jo lige er kommet til enighed med fuld tilslutning fra det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensens parti. Jeg ved ikke, hvorfor man her har affundet sig med, jeg vil ikke sige tilfældigt fastsatte priser, men dog fastsatte pri-

[Landbrugsministeren.]

ser. Hvorfor har man ikke her stillet det samme forslag om, at landbruget kan fastsætte dem efter monopoltilsynets godkendelse af produktionsprisen? Der må jo ligge et eller andet for mig — jeg vil ikke sige uforståeligt, men i hvert fald endnu ikke klarlagt bag ved, at man har varierende opfattelser med hensyn til de to lovforslag. Jeg lagde mærke til, at det ærede medlem sagde, at de var principielt imod disse priser; hvorfor tillader deres principper dem så at gå ind for det i det ene tilfælde og hindrer dem i at gøre det i det andet tilfælde? Jeg overlader ganske til det ærede medlem, hvorvidt han vil svare herpå, da det er et spørgsmål, der drejer sig om kornloven, eller om partiets ordfører for så vidt angår kornlovsforslaget vil tage det op til nærmere behandling ved dette forslags tredje behandling.

Må jeg så endelig sige, at det har hele tiden været meningen, at konsummejerierne skulle tages med på råd ved administrationen af loven, og derfor var det ikke svært for mig at give tilsagn om noget, som jeg finder ganske naturligt.

Carl Petersen: Jeg lyttede med megen interesse, da det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensen prøvede at forklare og udlægge, hvordan han mente man kunne finde en produktionspris. Jeg fik i hvert fald bekræftet den opfattelse, at det vil blive meget svært, for hvordan kan man finde et gennemsnit for produktionsprisen? Produktionsprisen må være den pris, man producerer en vare til på billigst mulig måde. Man kan gøre meget, når det gælder om at finde et gennemsnit, men ikke når man taler om produktionsprisen, altså hvad det har kostet at fremstille en vare med en passende fortjeneste. Man kan formentlig ikke have den tanke, at man tager dem, der producerer dyrest, og dem, der producerer billigst, og putter dem i samme kasse og dividerer med 2 og så siger, at man har fundet produktionsprisen. Det må være en umulig tankegang, og det er en af de ting, der beviser, at det bliver meget svært at finde produktionsprisen.

Det næste, jeg fik besked på, og som jeg også synes er meget værdifuldt, er, at det er venstres opfattelse, at man først skal finde

produktionsprisen. Lad os da gå ud fra, at den kan findes på en eller anden måde, som det ærede medlem her giver udtryk for. Man vil altså finde produktionsprisen, og man siger til forbrugerne på hjemmemarkedet: det er ret og rimeligt, at den vare, I køber, skal I betale med den pris, det koster at producere den. Så må man finde sig i det, men det vil altså sige, at hvis eksportprisen kommer til at ligge over, skal hjemmemarkedet ikke alene betale det, det koster at producere den vare, det køber, og et passende beløb i fortjeneste, men det skal også betale over den pris, for, siger det ærede medlem, vi afsætter jo kun en tredjedel — jeg tror, det var det tal, det ærede medlem nævnede, og det skal nok være rigtigt — på hjemmemarkedet. Hjemmemarkedet skal altså kompensere de to tredjedele. Ja, så er man inde på det, man kalder planøkonomi. Jeg tror, det må betegnes som overplanøkonomi, hvis man går den vej. Jeg er glad for, at jeg fik i det mindste dette ud af denne debat.

Jeg vil sige til det ærede medlem hr. Poul Møller, at jeg beklager, hvis jeg efter den nye forretningsorden har overskredet min kompetence. Jeg havde ikke i tanken, at jeg var udvalgets ordfører. Det er vel rigtigt, at man ved anden behandling over for det høje ting gør nogle bemærkninger om udvalgets arbejde, og når jeg så er første taler, er det ganske naturligt, at det er mig, der gør det, men jeg skal gerne huske det og overlade til de konservative at gøre det næste gang, så kan jeg tage et andet udgangspunkt for den tale, jeg vil holde.

Det ærede medlem mente, sådan forstod jeg det, at jeg havde stillet det for skarpt op, når jeg talte om, at det var landbrugsministeren, der havde ansvaret, men det ærede medlem sagde selv, at ministeren havde ansvaret. Så er det kun et spørgsmål om, hvad det er, han skal tage ansvaret for. Jeg tror altså, det ville forme sig således, hvis venstres ændringsforslag blev vedtaget, at landbruget ville prøve at stille sine krav, og de ville nok komme til at ligge i overkanten, og så havde ministeren ansvaret. Over for dette sagde jeg: hvis han siger ja, får han skyld for, at det er ham, der forhøjer priserne, og siger han nej, skælder landbruget ham ud, fordi

[Carl Petersen.]

han ikke forhøjer priserne. Derfor siger jeg ligesom det ærede medlem hr. Aage Fogh, at jeg kan alt for godt lide denne landbrugsminister til at sætte ham i den vanskelige situation, han i så tilfælde ville komme i.

Det ærede medlem sagde, at det var kedeligt at gennemføre noget, vi ikke havde fået tid til at undersøge. Ja, nu får vi jo to år til at undersøge det i, og det ærede medlem kan være ganske overbevist om, at hvis man vil have et resultat af undersøgelsen af virkningen af en sådan bestemmelse, vil det vare mindst to år. Det er altså ikke nødvendigt at holde folketinget inde af den grund, for vi kommer langt ind i næste samling og næste samling igen, før monopolrådet og Landøkonomisk Driftsbureau og alle andre, som her har fingrene i klemme, får regnet ud, hvad produktionsprisen for smør er. Det er jeg ganske sikker på.

Jens Chr. Christensen: Den højtærede landbrugsminister mener, at vi med vore ændringsforslag giver ubegrænset magt til landbrugsorganisationerne. Hvis det er den højtærede ministers opfattelse, vil jeg mene, at den højtærede minister opfatter vore ændringsforslag helt forkert. Vi siger klart, at indtil landbrugets organisationer under ansvar over for monopollovgivningen har fundet frem til, hvad der er produktionsprisen, er den højtærede minister bemyndiget til at fastsætte den pris, han mener er den rigtige. Så kan det aldrig blive landbrugets organisationer, der egenrådigt sætter prisen, men de gør det under ansvar over for lovgivningen i øvrigt. Den højtærede minister siger selv, at han ikke er i stand til at udregne produktionsprisen. Det har vi heller ikke forlangt, og vi har heller ikke forlangt, at folketinget eller regeringen skal gøre det, men vi har med vort ændringsforslag under nr. 1 overladt det til landbruget selv under ansvar over for den lovgivning, vi i øvrigt har her i landet.

Den højtærede minister spurgte også, hvordan venstres stilling til kornloven kunne harmonere med den stilling, vi indtager nu. Det blev tydeligt og klart sagt under kornlovens første behandling, at vi er kommet til det resultat inden for land-

bruget og også inden for venstre, at skal landbruget have noget af den nuværende regering, må den nøjes med lidt, og det er derfor, man også under denne lov har taget imod de smuler, der er faldet af.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen var også inde på spørgsmålet om produktionsprisen og sagde, at det kan ikke være således, at vi tager dem, der producerer billigst, og dem, der producerer dyrest inden for landbruget, og putter det hele i en pulje og finder frem til et gennemsnit. Hvordan gør man det inden for industrien? Mon det ikke også dér er sådan, at nogle arbejder billigt og andre dyrt, men alligevel finder man frem til den pris, der vil være den rigtige. Mon vi ikke kan finde frem til noget tilsvarende inden for landbruget?

Poul Møller: Den højtærede landbrugsminister var inde på et lidt filosofisk problem, nemlig hvorvidt det var udtryk for venlighed at vise den højtærede minister tillid. Det skal jeg ikke komme dybere ind på, men blot sige, at jeg synes egentlig ikke, at vi skal have utak, fordi vi vil vise tillid til den højtærede minister, tillid til, at han nok vil vide at varetage forbrugernes interesser ved godkendelse af disse priser. Jeg synes egentlig ikke, det kan være svært at forstå, at vi helst ser en fri prisdannelse, men at vi her befinder os på et område, hvor fri prisdannelse ikke kan finde sted, og at vi dernæst, når dette ikke kan finde sted, ønsker, at prisen fastsættes i overensstemmelse med de love og bestemmelser, der gælder for andre erhverv. Det vil sige, at prisen, hvor omstændighederne taler derfor, fastsættes under monopoltilsynets godkendelse i henhold til monopollovens § 10. Kan dette ikke lade sig gøre, og er der samfundsmæssige grunde for at anerkende en vis hjemmemarkedspris, som ikke svarer til eksportprisen — det er det, der ligger bag den højtærede ministers forslag — ser vi hellere, at det sker ved forhandling med den højtærede minister med hjemmel i en lov, fremfor at det sker ved en folketingsaktion. Vi har altid sagt, at det ikke kan være folketingets sag, selv i værste fald, at fastsætte priser. Vi må undgå dette, så længe vi overhovedet kan, og når der er mulighed for, at vi kan undgå det, bør vi vælge den vej. Derfor viser vi landbrugs-

[Poul Møller.]

ministeren den tillid, at vi udstyrer ham med en bemyndigelse i dette tilfælde, fremfor at overlade det til folketingets flertal. Hvem skal afgøre det? Skal det være ministeren eller skal det være folketingets flertal? Folketingets flertal holder på sit og ønsker selv at afgøre prisen. Vi ønsker, det skal ske gennem en grundig undersøgelse foretaget af departementet og de teknisk sagkyndige, der står til ministerens rådighed.

Det ærede medlem hr. Carl Petersen omtalte indgående spørgsmålet om produktionsprisen og sagde, at det er svært at nå frem til, hvad en produktionspris er, særlig på dette område. Se, nu tror jeg i og for sig slet ikke, at der i det ændringsforslag, som vi gerne vil stemme for, står noget som helst om, at man skal finde frem til produktionsprisen. Der står, at prisen skal fastsættes under monopoltilsynets autoritet, og indtil monopoltilsynet kan træffe bestemmelse i sagen, da med landbrugsministerens godkendelse, og det kan kun være rimelighedshensyn, det kan kun være forbrugershensyn og producenthensyn, der kan lægges til grund, men det kan ikke alene være et spørgsmål om at finde frem til en produktionspris, for det er ikke omtalt i ændringsforslaget. Så spørger det ærede medlem: når man skal nå frem til en produktionspris, hvilken virksomhed skal man så lægge til grund, en, der arbejder med høje omkostninger, eller en, der arbejder med lave omkostninger, en gammeldags virksomhed eller en moderne virksomhed? Det er jo ved monopolrådets praksis fastlagt, at man skal lægge den mest rationelt arbejdende virksomhed til grund for en sådan prisfastsættelse, så det skulle ikke i sig selv volde vanskeligheder. Men jeg vil altså gerne understrege, at der ikke i ændringsforslaget er tale om, at der skal nås frem til en produktionspris.

Det ærede medlem sagde, at man havde nu 2 år at undersøge problemerne i, for loven skulle gælde i 2 år, men man havde ikke tid til under udvalgsbehandlingen at undersøge virkningen af det ændringsforslag, venstre havde stillet. Jeg synes egentlig, at man, inden man stemmer imod et sådant ændringsforslag, som jo ikke kan genere flertallet, hvis flertallet har nogen

som helst tillid til den højtærede minister, bør undersøge virkningerne deraf. Hvis derfor det ærede medlem skulle ønske udsættelse af denne anden behandling inden afstemningen, kan det vel lade sig gøre, og ellers kan ændringsforslaget stilles på ny inden tredje behandling. Vi kan ikke lade folketingets flertal vedtage loven og lægge en pris fast og så bagefter komme og sige: det gjorde vi, fordi vi ikke havde tid til at undersøge, om der fandtes noget bedre. Derfor beder jeg det ærede medlem nøje overveje, om han ikke skulle bede den højtærede formand udsætte sagens behandling — det ærede medlem ryster på hovedet, men tænk nu lidt over det, for så vil det ærede medlem have meget bedre samvittighed over for sagen og sin egen person.

Aage Fogh: Det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, hvis jeg forstod ham rigtigt, at det, der skal være afgørende for monopoltilsynet, er de mest rationelt drevne bedrifter. Hvis det skal være tilfældet, vil jeg gerne advare landbruget i al almindelighed mod at melde sig. De mest rationelt drevne bedrifter, dér, hvor kørerne evner at give 250-300 kg smør, hvor man ved, hvad kørerne skal have, og hvorfor de skal have det, og hvor man kan få det, kan nok levere smør til 6 kr., men det er ikke dem, vi skal dække. Hvis det er det ærede medlems mening . . . (Poul Møller: Det skal landbrugsministeren afgøre!). Hvis det virkelige er det ærede medlems mening — det er vel på grund af mangel på bedre viden — vil jeg endnu en gang meget stærkt advare imod at stemme for de af venstre stillede ændringsforslag.

Fuglsang: For mig at se vil det stadig væk være næsten ugørligt at blive enig om, hvordan man skal finde det, man kalder produktionsprisen, men det kan heller ikke være det afgørende. Ser vi f. eks. på det lovforslag om kornpriserne, vi lige har behandlet, tror jeg dog ikke, at venstre og de landbrugere, de repræsenterer, ville være alt for interesseret i, om man dér gik ud fra, skal vi sige de store brugs produktionspris med hensyn til korn. I øvrigt er det jo heller ikke sådan her i verden og i det samfund, vi lever i, at det er produktionsprisen, som just er det

[Fuglsang.]

afgørende for prisdannelsen og den slags. Det gælder også på et så stort og vigtigt område som arbejdslønninger. Når man fastsætter prisen dér, prøver man ikke i hvert tilfælde at finde, hvad produktionsprisen for arbejde er.

Når vi støtter et forslag som det foreliggende, gør vi det, fordi vi mener, at det arbejdende landbrug har krav på garanti for i hvert tilfælde en sådan minimumspris på deres varer, at det giver dem nogenlunde tryghed i tilværelsen og en nogenlunde rimelig løn for deres arbejde. Dertil kommer, at uanset produktionspris eller ikke-produktionspris har disse titusinder af mindre landbrug — og de største med for den sags skyld — deres faste udgifter, og de er i stort omfang baseret på, at der findes en forskel i prisudviklingen på industrivarer og på landbrugsvarer, altså på landbrugets omkostninger og landbrugets produktionspriser. Derfor er for mig at se en nedre grænse for, hvor langt mælkepriserne kan falde, simpelt hen nødvendig både for at sikre arbejdslønnen og også for under ugunstige vilkår at sætte småbruget i stand til at klare enhver sit.

(Kort bemærkning).

Carl Petersen: Det ærede medlem hr. Poul Møller sagde, at der ikke stod noget i ændringsforslaget om nogen produktionspris. Nej, men det må da være underforstået. Hvad i alverden skulle ellers monopoltilsynet være medtaget for? Bestemmelsen i ændringsforslaget om monopoltilsynet er der vel, fordi man vil passe på, at der ikke tages urimelige priser og urimelige avancer. Det må formentlig forstås sådan, at man vil forebygge, at der tages priser for en vare, som ligger over produktionsprisen med en passende avance. Sådan må det også forstås på grundlag af hele den diskussion, der er ført om dette spørgsmål, idet det udelukkende har været produktionsprisen, man er gået ud fra, og det må underforstås i ændringsforslaget, at det er produktionsprisen, man har arbejdet med. Det fremgik også klart og tydeligt af det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensens tale her for lidt

siden, og jeg må stadig væk hævde, at det må være produktionsprisen, der er udgangspunktet.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Ifølge monopollovens § 11, stk. 2, skal bedømmelse af, om priser er urimelige, ske på grundlag af forholdene i virksomheder, der efter de foreliggende omstændigheder drives på en teknisk og kommerciel hensigtsmæssig måde, og det er altså spørgsmålet om at udvælge de landbrugsvirksomheder, der drives teknisk-kommercielt på en hensigtsmæssig måde. Men så siger det ærede medlem hr. Aage Fogh, at så bliver der kun tale om nogle ganske få stærkt industrielt betonede landbrugsbedrifter. Mener det ærede medlem hr. Aage Fogh, at f. eks. danske husmænd ikke driver deres brug rationelt? Mener det ærede medlem, at den danske husmand ikke kan konkurrere med de store brug, med den mere industrielt betonede produktionsvirksomhed med hensyn til smørprisen, med hensyn til mælkeprisen ved en rationel produktion? For hvis det ærede medlem virkelig mener, at husmændene for at kunne leve må have en højere produktionspris end andre landbrugsformer, tror jeg, det ærede medlem har gjort det danske husmandsbrug en bjørnetjeneste med sine bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Aage Fogh: Mine bemærkninger er ikke møntet på husmandsbrugene, men på landbruget i almindelighed. Der er mere og mindre dygtige både blandt husmænd og herremænd her i landet. Uanset om man er husmand eller herremand, vil det være sådan, at hvis kørerne er gode nok og de giver fra 250 til 300 kg smør om året, og manden er fodermester og ikke røgter, d. v. s. at han ved, hvad kørerne skal have, hvorfor de skal have det, og hvor han kan finde det, vil han udmærket kunne nå lønende produktion ved en smørpris på 6 kr. Det kan gennemsnitshusmanden og gennemsnitsherremanden ikke, det ligger meget langt derfra, ærede medlem. Derfor, hvis vi fastsætter prisen i overensstemmelse med den mest rationelt drevne bedrift, uanset om det er herregårds- eller husmands-

[Aage Fogh.]

bedrift, vil det skam blive galt for de andre, der ligger i bunden.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Nu siger det ærede medlem hr. Aage Fogh, at den gode husmand og den gode landmand udmærket kan indrette sin bedrift, så de 6 kr. slår til, medens gennemsnitshusmanden og gennemsnitslandmanden ikke kan det, og derfor vil det være urimeligt over for ham. Nu kan man så spørge: ja men hvorfor støtter det ærede medlem så et forslag, hvori man fastlægger prisen til 6 kr., hvilket kun giver mulighed for den gode husmand og den gode landmand, den enkelte, der har en særlig indsigt, særlige gode køer, som det ærede medlem omtalte for os? Hvorfor støtter det ærede medlem så det forslag? Hvorfor vil han så ikke hellere støtte det ændringsforslag, som er stillet af venstre, og som giver mulighed for et noget friere skøn, hvorimod man i lovforslaget presser det, så man er helt sikker på efter det ærede medlems skøn, at det kun bliver den, der arbejder allerbedst, der har mulighed for at klare sig med den fastsatte pris?

(Kort bemærkning).

Aage Fogh: Det forbavser mig egentlig noget, at det ærede medlem hr. Poul Møller, hvis jeg må sige det rent ud, ikke har forstået så forfærdelig meget af det hele. Det, det drejer sig om her, er i al simpelhed ikke, at vi skal finde frem til produktionsprisen eller noget som helst, men at vi skal garantere landbruget, at det, det var ude for i fjor, fordi det i kraft af illoyal konkurrence, statsstøtte til landbruget i England, Tyskland og Sverige, måtte sælge sit smør for 3 kr. 50 øre pr. kg, hvorpå fulgte et tilsvarende prislefald på mælk og fløde på det danske marked, ikke skal ske igen. Det fandt vi urimeligt dengang, og det finder vi urimeligt i år, og vi vil garantere for — hverken mere eller mindre — at

det ikke sker mere. Der er i lovforslaget ikke tale om produktionspris eller alt det; det indeholder en garanti for, at landbruget ikke skal komme ud for det, det var ude for i fjor, ikke spor andet.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Jeg takker det ærede medlem for belæringen om forslaget hensigt. Jeg kan slet ikke forstå, når det ærede medlem er bange for sådanne urimelige priser, at han så ikke har mere tillid til sit partis landbrugsminister, end han har. Vi giver hans eget partis landbrugsminister et ansvar og en bemyndigelse. Vil det ærede medlem stemme for dette, således at vi kan nå frem til den pris, som er rimelig også for husmændene, også for de mindre rationelt arbejdende, så de kan klare deres bedrift og deres omkostninger? Det er et spørgsmål om tillid til landbrugsministeren.

(Kort bemærkning).

Aage Fogh: Jeg har forklaret det ærede medlem én gang, at når bl. a. jeg ikke vil stemme for venstres ændringsforslag, er det, fordi jeg godt kan lide landbrugsministeren, og derfor vil jeg ikke sætte ham på den uriaspost, det ville være, at han skulle være bestemmende over for landbruget; det synes jeg ville være helt urimeligt. Jeg kan godt huske, at der var en landbrugsminister, der hed Hauch, der fastsatte landbrugets priser, og den erindring er ikke alt for lystelig. Jeg ville nødig have, at den nuværende landbrugsminister skulle komme ud for noget lignende. Men jeg synes, det er rimeligt, at man giver landbruget sikkerhed for, at det, som det var ude for i fjor, og som ligger nær ind på livet, ikke gentager sig. Hvis landbruget ønsker ordningen gennemført, har det mulighed for det ved selv at fastsætte priserne med ansvar over for den gældende monopollov, og det forhindrer denne lovgivning ingenlunde.

Landbrugsministeren (Skytte): Under første behandling af lovforslaget udtalte det ærede medlem hr. Poul Møller, at han ikke ønskede at deltage i en auktion om priser, som landbrugsministeren havde forhandlet sig til rette med landbruget om. Jeg vil gerne spørge det ærede medlem, om han nu har fraveget dette standpunkt; visse ting i det ærede medlems seneste udtalelser kunne tyde på det. Jeg vil gerne endnu en gang gentage — og nu kan jeg gøre det også over for det ærede medlem — at jeg ikke forstår, at man ivrer imod, at folketinget skal fastsætte disse priser, når éns samvittighed og principper, som jeg går ud fra er forenet hos det ærede medlem, tillader fastsættelsen af bestemte priser på korn, som det skete for et øjeblik siden, og som det vil ske nogenlunde enstemmigt ved tredje behandling. Jeg kan ikke forstå, at der skal være nogen principiel forskel i at gøre det for korn og at gøre det for smør og mælk.

Jeg er i den mærkelige situation, at jeg mødes med en næsten overvældende tillid, dels fra en del af denne sal, som vil stemme for det, jeg foreslår, dels fra en anden del af den, som vil give mig næsten ubegrænset myndighed. Det ærede medlem hr. Poul Møller siger, at han synes ikke, jeg skal give ham utak for denne tillid. Ja, jeg må vel selv vurdere, hvorvidt denne tillid er værdifuld for mig, hvorvidt jeg ønsker at få den, og jeg ønsker ikke at få den i det foreliggende tilfælde, ligegyldigt hvor megen venlighed det ærede medlem og hans partifæller lægger i den i deres forhold over for mig.

(Kort bemærkning).

Poul Møller: Jeg vil gerne anbefale den højtærede landbrugsminister nu ikke at så splid om forslag, den højtærede minister selv har fremsat og fået tingets flertals, også mit partis, samtykke til at gennemføre. Vi har selvfølgelig haft vore betænkeligheder også over for kornlovgivningen, men vi har troet, vi gjorde den højtærede landbrugsminister en tjeneste ved at stemme for den. Men nu kommer vi til priserne på mejeriprodukter. Spørgsmålet er for os: skal vi blive ved fra varegruppe til varegruppe? Vi mener, vi må standse her og

have prisen fastsat på grundlag af en sagkyndig undersøgelse, ikke ved auktion i tinget. Så vidt jeg ved, er prisen 6 kr. fremkommet ved forhandling mellem landbrugsministeren og landbrugsorganisationerne. Det har altså vist sig, at landbrugsministeren ikke i forhandlingen lod sig drive længere end til de 6 kr. Hvis ændringsforslaget vedtages, behøver ministeren heller ikke at gå højere end til de 6 kr. Han får ikke ubegrænset myndighed, heller ikke til at gå højere. Ministeren har selvfølgelig det parlamentariske ansvar også i fremtiden. Derfor må det, ministeren skønner, og som han kan få tilslutning til her i salen, være det rigtige, ikke det, man her i folketinget vil prøve på at nå frem til ved auktion over priserne.

Landbrugsministeren (Skytte): Det ærede medlem hr. Poul Møllers sidste udtalelse beviser i og for sig, at det til syvende og sidst, som det bør være i en sag som denne, er folketinget, der har ansvaret. Men nu vil jeg gerne have klaret forholdet de to oppositionspartier imellem; jeg er klar over, at jeg her står over for en opgave, som måske er uløselig, men i hvert fald har jeg lov at forsøge. Jeg har forstået på det ærede medlem hr. Jens Chr. Christensens argumentation, at man er modstander af den pris, der er foreslået, fordi den er for lav; der blev også udtrykkelig under første behandling nævnt en højere pris. Nu stiller venstre ændringsforslag gående ud på, at landbrugets organisationer, Landbrugsrådet, Husmandsforeningerne, De danske Mejeriforeninger, kan foreslå en pris, som så kan fastsættes af landbrugsministeren. Med den sympati, jeg nærer over for tidligere kolleger i andre partier, ønsker jeg ikke dem i den situation, som landbrugsministeren da ville komme i. Men det, jeg gerne vil have klarhed over, er: hvilket standpunkt er det rigtige? Mener partiet venstres ordfører klart, at det ændringsforslag, han har stillet, betyder en klækkelig forhøjelse, eller mener han, det bare betyder de nuværende priser? Det ærede medlem hr. Poul Møllers argumentation går nærmest ud på, at det umuligt kan tænkes at være de nuværende priser, der bliver både bund- og højestpriser. Jeg vil gerne have en klar udtalelse fra det ærede

[Landbrugsministeren.]

medlem hr. Jens Chr. Christensen, og når jeg har fået den, vil jeg, hvis den går ud på, at ændringsforslaget betyder højere priser, gerne have en udtalelse fra det ærede medlem hr. Poul Møller om, hvordan han dermed kan forene sine udtalelser ved første behandling om, at han ikke ønsker at deltage i en auktion om landbrugets priser, når jeg har forhandlet mig til rette med landbruget. Jeg synes, at en vis samstemmighed mellem dem, der stemmer sammen, i hvert fald er ganske ønskelig.

(Kort bemærkning).

Fuglsang: Det må være ganske ejendommeligt for den højtærede landbrugsminister at få så mange tillidserklæringer fra oppositionen, som han får i denne sag. Jeg skal ikke udtrykke nogen mistillid til den højtærede landbrugsminister; men når jeg ikke går ind for venstres ændringsforslag og det standpunkt, det konservative parti gør sig til talsmand for, må jeg erkende, at det er af mistillid til netop disse kredse og de motiver, der kan tænkes at ligge bag deres forslag. Der henvises til monopoltilsynet, dets indflydelse og myndighed, men netop disse kredse har i tidens løb gjort, hvad de kunne for at undergrave kontrollen med priser og avancer, noget af det, der tynger landbrugets omkostningsniveau stærkest.

(Kort bemærkning).

Jens Chr. Christensen: Den højtærede landbrugsminister stillede et direkte spørgsmål: om det er venstres opfattelse, at prisen vil blive højere eller lavere, når det bliver landbrugets organisationer, der fastsætter den under hensyntagen til monopollovgivningen. Egentlig er spørgsmålet overflødigt; jeg har fra denne talerstol udtalt, at der er ingen, der ved, om afregningstallet bliver højere eller lavere, men det vil altid være en betryggelse, at det bliver afgjort under hensyntagen til den lovgivning, vi har. Hvis monopoltilsynet kommer til det resultat, at f. eks. de 6 kr. er for høj en pris, må vi inden for landbruget affinde os med, at den bliver nedsat, men kommer monopoltilsynet til det resultat, at den er for lav, må det også være rigtigt, at vi fra

lovgivningsmagtens side bruger det tal, man kommer til, som udgangspunkt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1

forkastedes med 88 stemmer mod 66; 4 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 3 og 5 betragtedes som

bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

Ændringsforslag nr. 2, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 2, således ændret, §§ 3-6, ændringsforslag nr. 6 og § 7, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om beretning angående Nordisk Råds 6. session.

(Udvalgets betænkning med tilhørende forslag til folketingsbeslutning findes i tillæg B. sp. 1109).

Sagen sattes til forhandling.

Erik Eriksen: Må jeg minde om, at da Nordisk Råds vedtægter sidst revideredes her i landet — det skete ved loven af 21. december 1957 — bestemtes det, at rådets danske delegation skulle aflægge en årlig beretning til folketinget om rådets virksomhed. Det er dette krav, der nu er sket fyldest ved afgivelse af beretningen om rådets 6. session i Oslo i november måned 1958.

Formålet med denne beretning er jo fremfor alt at give de medlemmer af folketinget, som ikke deltager i rådets arbejde som rådsmedlemmer eller som suppleanter,